

Julia Margol

juliamargol02@gmail.com

Kamil Król

kwkrol@outlook.com

Koło Naukowe Infologów, Instytut Nauk o Kulturze

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Targi Książki w Katowicach (Katowice, 4–6 listopada 2022 r.)

Streszczenie: W sprawozdaniu opisano przebieg Targów Książki w Katowicach, które odbyły się w dniach 4–6 listopada 2022 r. w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach. Organizatorem wydarzenia była Fundacja Nauka i Kultura, współgospodarzem Targów Miasto Katowice, a partnerem merytorycznym Biblioteka Śląska w Katowicach. Uczestnicy imprezy mieli możliwość wzięcia udziału w spotkaniach autorskich, warsztatach, moderowanych panelach dyskusyjnych.

Słowa kluczowe: Targi Książki w Katowicach, Katowice, targi książek, Biblioteka Śląska w Katowicach, Śląsk, książki, literatura, premiery książkowe, warsztaty, panele dyskusyjne, spotkania autorskie

W pierwszy listopadowy weekend (4–6.11.2022 r.) odbyły się coroczne Targi Książki w Katowicach. Odwiedzający Międzynarodowe Centrum Kongresowe mieli możliwość uczestniczenia w ogromnej liczbie spotkań autorskich, warsztatów, moderowanych paneli dyskusyjnych i obcowania z wybitnymi postaciami polskiej (i nie tylko) sceny literackiej. Ze względu na obecność ponad 160 wystawców oraz 150 autorów goście wydarzenia mogli skorzystać z bardzo różnorodnych propozycji, dostosowanych do ich indywidualnych oczekiwań i zainteresowań. Oferta targów została bowiem przygotowana dla osób w każdym wieku: dorosłych, młodzieży i dzieci.

Organizatorem przedsięwzięcia była Fundacja Historia i Kultura, która odpowiada również za organizację innych tego typu imprez (np. Targów Książki w Warszawie, Jesiennych Targów Książki w Warszawie, Targów Książki Historycznej w Warszawie oraz Plenerów Literackich – także w stolicy). Partnerem merytorycznym została Biblioteka Śląska w Katowicach (BŚ), obchodząca w tym roku 100-lecie istnienia. W gronie tegorocznych patronów znaleźli się Prezydent Miasta Katowice, Marszałek Województwa Śląskiego, Polskie Towarzystwo Wydawców Książek, Polska Izba Książki, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Instytut Książki i Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach (MBP). Wydarzenie zostało objęte patronatem medialnym przez Polsat News, Polskie Radio Katowice oraz portale: wyborcza.pl¹, rynek-ksiazki.pl, smakksiazki.pl i wydawca.com.pl.

Zwiedzający, od godzin przedpołudniowych mogli wziąć udział w takich aktywnościach jak: przegląd stanowisk wydawniczych, zakup wyczekiwanych pozycji w promocyjnych cenach,

¹ Odesłania do stron internetowych w tekście przedstawiają wersję aktualną w dn. 19.12.2022 r.

uczestnictwo w zajęciach animacyjnych dla dzieci, odpoczynek w strefie relaksu przygotowanej przez Miasto Katowice, skorzystanie z atrakcyjnej oferty bibliotecznej strefy relaksu nazywanej „Czytelnia pod Sówką”, będącej inicjatywą MBP w Katowicach. Na stanowiskach wydawniczych dostępne były nowości i bestsellery reprezentujące wszystkie gatunki literackie – literaturę piękną, popularnonaukową, faktu, poradniki, albumy i komiksy, nie zabrakło również stanowisk antykwaryusza (w tym punkt MBP w Katowicach).

Właściwa uroczystość rozpoczęcia targów odbyła się na scenie głównej o godzinie 13.00 i została połączona z rozdaniem dyplomów z okazji nieco spóźnionego, bo przypadającego na 2021 r., jubileuszu 100-lecia istnienia Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek. Wiceprezes Fundacji Historia i Kultura, Jacek Oryl, powitał zebranych gości i wyraził nadzieję, że frekwencja uczestników będzie tak imponująca, jak przed długą przerwą, wynikającą z ograniczeń pandemicznych. Po przecięciu wstęgi wiceprezydent Katowic Waldemar Bojarun ogłosił otwarcie targów. Wtedy też nagrodzono dyplomami 100-lecia Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek Jana Malickiego, Annę Marchwic, Ewę Niewiadomską, Adama Szaję, Barbarę Szmatoch oraz Bibliotekę Śląską, w imieniu której nagrodę odebrał dyrektor placówki Zbigniew Kadłubek.

Fot. 1. Ceremonia Otwarcia Targów Książki w Katowicach – przecięcie wstęgi
Fot. Kamil Król.

Pierwszego dnia nastąpiło uroczyste otwarcie stoiska należącego do gościa specjalnego – Ukrainy. Fundacja Historia i Kultura położyła szczególny nacisk na spotkania z ukraińskimi wydawcami i autorami. Przez cały czas trwania targów uczestnicy mogli zakupić książki z takich ukraińskich wydawnictw jak: Wydawnictwo Starego Lwa, Parasol Publishing, Chas Maistriv, Nebo Publishing, Chitarium, Publishing House „Vilniy Viter” (Free Wind), ASSA i Czas Zmian Inform. Piątek był poświęcony młodszym czytelnikom – Inesa Dolenyk i Tatiana Pjankowa podpisywały bajki swojego autorstwa. Sobotni terminarz pozwalał natomiast na poznanie poetki Solomiji Mordarowicz, autorki książek dla dorosłych Inguren Guten (Yulia Myronenko) oraz wysłuchanie panelu dyskusyj-

nego „Literatura w czasie wojny”, w którym głos zabrali przedstawiciele ukraińskich wydawnictw. Ostatniego dnia targów goszczono z kolei dziennikarkę i tłumaczkę Tamarę Dudę i pisarkę Jarosławę Łytwyn. Część wydarzenia związana z gościem specjalnym targów była realizowana przy wsparciu Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Fot. 2. Stanowisko Gościa Specjalnego Ukrainy – Inesa Dolenyk
Fot. Kamil Król.

Poza typowymi atrakcjami na uczestników czekało także wiele nieszablonowych inicjatyw. Stowarzyszenie Śląscy Blogerzy Książkowi nadzorowali wymianę książek beletrystycznych z lat 2010–2022. Każda osoba mogła przyjść i wymienić dowolną liczbę książek, dzięki temu na stoisku znalazło się wiele ciekawych pozycji. Również każdego dnia na jednym ze stanowisk, w określonych godzinach, odbywały się zajęcia z tworzenia ekslibrisów. Uczestnicy tych warsztatów nie tylko dowiedzieli się, czym jest znak własnościowy książki, ale także samodzielnie go projektowali oraz wykonywali, przygotowując matryce, stosując profesjonalny watek i farbę drukarską, a następnie drukując na specjalnym papierze.

Przez cały czas trwania targów goście mogli skorzystać z propozycji stanowiska Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce (PKE) i odebrać darmowe egzemplarze wydawanego przez nich komiksu *PanEuropa vs. Zmory Przeszłości*, poruszającego ważne problemy, z jakimi zmagają się Europa. Warto wspomnieć o zorganizowanym przez PKE sobotnim panelu dyskusyjnym dotyczącym idei komiksu oraz jego problematyki. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Komisji Europejskiej, Miasta Chorzów, Górnośląskiej Metropolii, Muzeum Hutnictwa w Chorzowie, Planetarium i Obserwatorium im. Mikołaja Kopernika w Chorzowie oraz twórcy komiksu – Tomasz Kontny, Robert Służały i Rafał Szłapa.

Fot. 3. Stanowisko Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce (PKE)
Fot. Kamil Król.

Kolejnym, nieco niespodziewanym przedsięwzięciem pokazującym, że literatura może łączyć i służyć czynieniu dobra, było stanowisko Fundacji Mam Marzenie. Wolontariusze przez ostatnich kilka miesięcy pozyskiwali książki, aby pieniądze zebrane z ich sprzedaży wykorzystać w kolejnym projekcie organizowanym dla swoich podopiecznych. Kupujący nie mieli możliwości wybrania tytułu powieści – książki zostały zapakowane w brązowy papier oraz opisane tylko trzema słowami oraz nazwą gatunku. Pomysł ten cieszył się wielkim uznaniem wśród odwiedzających stoisko.

Fot. 4. Stanowisko Fundacji Mam Marzenie
Fot. Kamil Król.

Ciekawym elementem listopadowej imprezy była premiera nowego przekładu *Lizystraty* Arystofanesa autorstwa Olgi Śmiechowicz. Premiera zbiegła się ze wspomnianymi obchodami 100-lecia działalności BŚ. Podczas spotkania komplementowano dowcipne i nad wyraz estetyczne ilustracje Macieja Sieńczyka. W spotkaniu promocyjnym poza tłumaczką wzięli udział – Monika Glosowicz, Zbigniew Kadłubek i Jan Baron. Tego samego dnia miało miejsce rów-

niez kolejne wydarzenie przygotowane przez BŚ – spotkanie z Januszem Radwańskim, tłumaczem książki *Radio «Війна» (Radio «Wojna»)* Daryny Hładun. Ostatnie spotkanie promocyjne na scenie głównej tego dnia dotyczyło publikacji *Matki przodem* Joanny Mokosy-Rykalskiej.

Jednym z najbardziej wyczekiwanych momentów targów było sobotnie wystąpienie profesora Jerzego Bralczyka. Tegoroczne spotkanie związane było z jego najnowszą książką, współtworzoną z Michałem Ogórkim – *A bodaj ci nóżka spuchła*. Podczas prelekcji nie zabrakło porównania tego, co teraz śmieszy ludzi, z tym, co śmieszyło ich kiedyś. Dyskutowano zatem o zmieniającym się w czasie polskim poczuciu humoru. Pisarka Katarzyna Bonda zaprezentowała z kolei przedpremierowo swoją powieść *Kobieta w walizce*. Dużą popularnością cieszyło się także kolejne sobotnie spotkanie, tym razem z autorami literatury młodzieżowej – Katarzyną Barlińską, Moniką Rutką, FortunateEm, Martą Łabęcką, Aleksandrą Muraszka.

Organizatorzy stworzyli też wyjątkowy program dla najmłodszych – nie zabrakło przedpremierowych oraz premierowych spotkań z autorami – Waldemarem Cichonim, autorem *Witajcie w Wynalazkowie*, Marceliną i Przemkiem Corso i ich *Opowieściami z Białej Doliny* – warsztatów, wspólnego czytania oraz zajęć plastycznych. Podczas warsztatów zorganizowanych przez Wydawnictwo Mięta dzieci w przeźabawny i treściwy sposób poznały proces powstawania książek. Następnie MBP przeprowadziła warsztaty typograficzne oparte na zabawie słowem i obrazem. Na sobotniej scenie zagościli Sara i Wikuś, znani z najpopularniejszego kanału dziecięcego w serwisie YouTube *Zaczarowany Świat Sary*.

Warto nadmienić, iż charakterystyczny dla Targów Książki w Katowicach jest ich regionalizm. Na scenie głównej pierwszego dnia odbyła się prezentacja Moniki Kassner i Sabiny Waszut na temat wartych przeczytania książek o Śląsku. Kolejnego dnia również na głównej scenie miało miejsce spotkanie z okazji premiery śląskiego przekładu *Kajs. Opowieść o Górnym Śląsku* Zbigniewa Rokity. BŚ zorganizowała spotkanie o nazwie Śląska Akademia Komiksu ze śląskimi twórcami komiksów, podczas którego zagościli członkowie *Wydziału 7* Marek Turkin i Tomasz Kontny, rysownicy Łukasz Godlewski i Krzysztof Budziejewski. Ostatniego dnia targów pojawiła się natomiast Anna Malinowska, autorka zbioru reportaży *Od Katowic idzie słońce*. W trakcie imprezy odbywały się także spotkania z tłumaczami dokonującymi przekładów literatury na gwara śląską. Fani kryminałów i fantastyki mogli na półkach poszczególnych wydawnictw odnaleźć te, których akcja rozgrywała się na terenie Śląska.

Tegoroczna edycja Targów Książki w Katowicach zakończyła się 6 listopada spotkaniem z muzykami zespołu Dżem, którzy nie tylko podpisali premierowo wydaną oficjalną kronikę zespołu o tytule *Dżem. Wehikuł czasu*, opracowaną przez Marcina Sitko, ale wzięli też udział w rozmowie z dziennikarzem muzycznym Leszkiem Gnoińskim. Zgodnie z wyrażoną na otwarciu imprezy nadzieją prezesa Fundacji Historia i Kultura wydarzenie odniosło ogromny sukces, a swoim rozmachem przewyższyło wszystkie dotychczasowe edycje.